

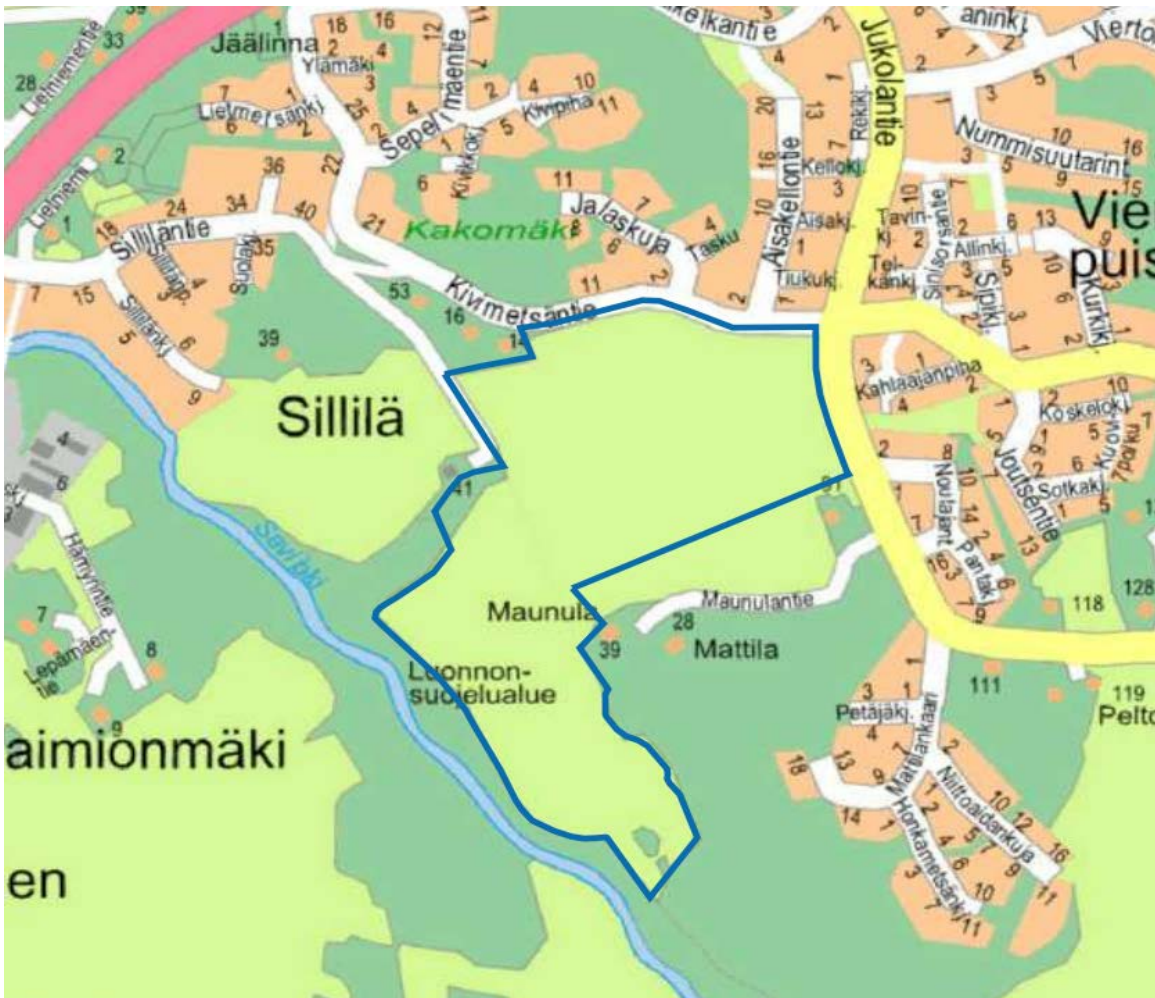
YMPÄRISTÖKONSULTOINTI JYNX

Liedon Kirkonseudun asemakaavan luontoselvitys

1. Johdanto

Tässä selvityksessä tarkastellaan Liedon Kirkonseudun taajaman länsiosassa sijaitsevan asemakaavoitettavan kohteen luontoarvoja. Liedon kaupunki tilasi luontoselvityksen *Ympäristökonsultointi Jynx Oy*:ltä toukokuussa 2023. Alueelle ei ole aiemmin laadittu luontoselvitystä. Selvityskohde rajautuu Savijoen ja Jukolantien väliselle alueelle. Kohteen pinta-ala on 18,1 ha. Selvityksen maastotyöt tehtiin touko- ja kesäkuussa 2023.

Kuva 1. Selvityskohteen rajaus.

2. Menetelmät

Kohdealueelta selvitettiin ensisijaisesti:

- Luonnonsuojelulain 29 § mukaiset suojellut luontotyypit
- Metsälain 10 § nimeämät erityisen tärkeät elinympäristöt
- Vesilain 2 luvun 11 §:n mukaiset luontotyypit ja 3 luvun 2 §:n luvanvaraiset purot
- Uhanalaisten ja erityisesti suojeltavien kasvilajien (LSL 46 § ja 47§) esiintymät
- myös huomionarvoiset kasvilajit

- Uhanalaiset luontotyypit (Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö 2018)
- Valtakunnalliset METSO-kriteerit täyttävät metsäkuviot (Syrjänen ym. 2016)
- Luonnon monimuotoisuuden tai maisemallisten arvojen säilymisen kannalta arvokkaat kohteet
- Erikoiset luonnonmuodostumat ja niiden yhdistelmät
- Liito-oravareviirit (pesäpuut, ydinalue, elinpiiri, soveltuvat alueet)
- Muut luontodirektiivin IV mukaiset lajit
- Pesimälinnusto
- Mahdollisten lepakoiden havainnointi käsidetektorilla
- Muut lajihavainnot ja alueen luontoarvoihin muuten merkittävästi vaikuttavat seikat

Selvityksen maastotyöt ja raportin tekivät FK/FM Arto Kalpa ja VTM Hannu Klemola. Kohteella käytiin 25.5., 28.5., 3.6., 11.6., 15.6., 20.6., 22.6. ja 26.6.2023.

3.1 Kohteen yleiskuvaus

Selvityskohde on lähes kokonaan viljeltyä peltoaluetta. Peltoja halkoo itä-länsisuunnassa Savijokeen laskeva vesiuoma (kuva 4) ja pohjois-eteläsuunnassa vanha kärrytie (kuvat 2 ja 4). Kohteen länsireunassa on pieni ketokumpare (kuvat 3 ja 4) ja toinen ketolaikku sijaitsee kohteen eteläpäässä (kuvat 5 ja 6).

Kuva 2. Selvityskohde on lähes yksinomaan peltoaluetta. Kuvan keskellä vanhan kärrytien kujannepuita. 26.6.2023.

3.2 Lakikohteet ja muut arvokkaat luontokohteet

3.2.1 Luonnonsuojelulain suojellut luontotyypit

Selvitysalueella ei ole luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia suojeltuja luontotyyppiä.

3.2.2. Metsälain kohteet

Selvitettävällä alueella ei löytynyt metsälain tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä.

3.2.3. Vesilain kohteet

Selvitysalueen poikki idästä länteen virtaavaa ja Savijokeen laskevaan vesiuoma voi pitää vesilain kohteena. Vesilain 1 luvun 3 § perusteella uoma on vesilain tarkoittama noro ja Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen säilytettävä vesiluontotyyppi. Norossa tavattiin myös rantakäärme. Tyypin luonnontilaisuuden vaatimus ei välttämättä täyty idässä, Jukolantien puolella, koska uoma on melko ojamainen. Länteen päin edetessä tyypin edustavuus ja luonnontilaisuus kuitenkin selvästi paranee. Uoman reunat ovat täällä loivemmat ja leveämmät ja itse vesiuoma mutkittelee osin kivikkoisella pohjalla. Kasvilajeista mesiangervo on runsas. Muita ovat mm. rentukka ja käenkukka.

3.2.4. Muut arvokkaat luontokohteet

Muina arvokkaina luontokohteina alueella voi pitää kahta em. ketolaikkua. Selvityskohteen länsiosassa sijaitsevan kedon reunassa on maisemapuuna vanha, yli 100-vuotias, alhaalta haaroittunut mänty. Huomiolajeina kedolla esiintyvät mm. mäkikaura, sikoangervo, pölkkyruoho ja kevätesikko. Muuta lajistoa ovat mm. keltamaksaruoho, hoikkahopeahanhikki, nurmikka, siankärsämö, hiirenvirna, metsäapila, metsälauha, nurmipuntarpää, peltosaunio, koiranputki ja pujo (kuva 3). Kedon reunasta, jo astetta tuoreemmalta kohdalta voi mainita metsäkurjenpolven ja ruusulajin.

Selvityskohteen eteläpään kedolla huomiolajeina esiintyvät mm. mäkikaura, eteläntuoksusimake, sikoangervo ja kevätesikko. Kaksi ensin mainittua lajia ovat myös runsaita ja valtalajin asemassa (kuva 5). Muita lajeja ovat mm. mäkitervakko, ahomatara, keltamaksaruoho, metsäapila, hiirenvirna, kurjenkello, piennarmatara, niittysuolaheinä, niittynurmikka, metsälauha, nurmipuntarpää, ja koiranputki.

Kuva 3. Pieni ketokumpare (huomiokohde 1) kohteen länsireunassa. 26.6.2023

Kuva 4. Länsireunan pieni ketokumpare (1) ja vesilain mukainen noro (3) ilmapuuvaa rajattuina.

Kuva 5. Selvityskohteen eteläpään keto. Etualalla mm. mäkikauraa ja tuoksusimaketta.
26.6.2023.

Kuva 6. Selvityskohteen eteläpään keto (2) ilmakehuvaan rajattuna.

3.3. Uhanalaiset ja erityisesti suojeltavat kasvilajit sekä huomiolajit

Kohteella ei tavattu uhanalaisia kasvilajeja.

3.4. Uhanalaiset luontotyypit ja lajit

Selvityskohteen uhanalaisia luontotyyppejä ovat *Karut kalliokedot*, jotka ovat koko maassa äärimmäisen uhanalaisia (CR) tyyppejä. Selvityskohteen kaksi ketolaikkua ovat tätä tyyppiä. Linnuista uhanalainen pensastasku pesi selvitysalueen ja Savijoen töyrään rajalla. Äärimmäisen uhanalainen peltosirkku on hävinnyt myös tältä paikalta kuten monelta muulta Etelä-Suomen aiemmalta esiintymispaikalta.

3.5. Metsokohteet

Selvityskohteelta ei löytynyt Metso-kriteerit täyttäviä kohteita.

3.6. Liito-oravatarkastelu

Selvityskohteella ei havaittu merkkejä liito-oravasta. Kohde ei sovellu lajille, koska alue on lajille liian avointa ja vähäpuustoista.

Kuva 7. Savijoki rajautuu selvitysalueen peltoihin. Pensastaskun valtakuntaa.

3.8. Pesimälinnusto

Kohteella tavattiin pesivinä vesilinnuista sinisorsa ja tavi. Varpuslinnuista kohteella pesi Savijoen rantaniityllä pensastaskupari (VU, vaarantunut), västäräkki (NT, silmälläpidettävä), hemppo ja pensaskerttuja (NT, silmälläpidettävä) oli kolme paria, keltasirkku kaksi paria. Mustarastaalla oli pesä pumppaamon vieressä.

Muita pesimälintuja olivat sepelkyyhky, joita pesi yksi pari ja lähialueella laji on myös tavallinen. Fasaani pesii myös alueella. Sinitäinen pesi myös ojan varren puissa. Pelloilla pesi kuusi paria kiuruja ja ruisrääkkä lauloi pellolla heinäkuun alussa. Ruisrääkkä on pellolla säännöllinen kesävieras, joka on tavattu siellä useana kesänä.

Kauempana kohteen ulkopuolella reunametsissä tavattiin palokärki, käpytikka (pesä pumppaamolle johtavan tien varressa), kottarainen, musta-, punakylki- ja räkättirastas, käki, varis, harakka 2 paria (NT, silmälläpidettävä), metsäkirvinen, hernekerttu, pajulintu, tiltalti, satakieli, tervapääsky (erittäin uhanalainen EN nopean kannanlaskun takia, mutta edelleen yleinen) ja pikkuvarpunen. Joen yllä tavattiin myös harmaalokkeja (VU, vaarantunut).

Äärimmäisen uhanalainen peltosirkku (CR) on pitänyt reviiriä Savijoen varrella (kaksi laulavaa koirasta) vuonna 2010. Selvityskohteen itäpuolella Peltolan peltoaukealla laulava peltosirkku tavattiin vielä vuonna 2020. Talvella 2017 kohteella on tavattu hiiripöllö.

3.9. Lepakot ja muut havainnot nisäkkäistä ja muista lajiryhmistä

Lepakoiden esiintymistä kartoitettiin heikkotuulisina ja lämpiminä öinä tunnin ajan auringonlaskun jälkeen kullakin käyntikerralla (11.6., 15.6. ja 22.6.). Kohteella ei tavattu mitään lepakoita, ehkä johtuen siitä että alue on lepakoille ruokailuun aivan liian avoin ja tuulille altis. Kohteella ei ole lepakoille myöskään sopivia lisääntymis- tai levähdyspaikkoja.

Selvitysalueella tavattiin usein metsäkauriita ja rusakoita. Kesäkuussa ojassa nähtiin myös rantakäärme. Sammakkoeläimiä ei havaittu. Päiväperhosista tavattiin nokkosperhonen, tesmaperhonen, lauhahiipijä, auroraperhonen ja lanttuperhonen.

4.1. Ennallistamismahdollisuudet

Kohteella ei voi osoittaa ennallistettavia kohteita muita kuin noro, jossa on kohtia joita voisi maisemoida ja ennallistaa.

4.2. Suositukset

Rakentamiseen soveltuu luontoarvojen kannalta parhaiten selvitysalueen itäosa, Jukolantien ja vanhan kärrytien väliselle alueelle. Selvitysalueen länsiosa, vanhan kärrytien länsipuolen alueet suositellaan jätettäväksi nykyiseen tilaan.

Kuva 8. Luonnontilaisen noron muunneltua osuutta.

4. YHTEENVETO

Selvitysalueelta löytyi vesilaissa esitetty luontotyyppi: *luonnontilainen noro*. Luonnonsuojelulain tai metsälain mukaisia kohteita ei löytynyt.

Selvitysalueella ei tavattu eikä siltä ole myöskään ennestään mainittu uhanalaisia kasvilajeja. Uhanalaisilla luontotyypeistä kohteella tavataan *Karuja kallioketoja*, jotka ovat koko maassa äärimmäisen uhanalaisia (CR) tyyppisiä. Näiden tyyppien pienialaiset esiintymät on rajattu säilytettävänä huomiokohteina. Uhanalaisia pesimälintuja oli yksi, pensastasku.

Pientaloasumista voisi kohdentaa mieluummin selvityskohteen itäpuoliskoon ja jättää Savijoen puoleinen osuus rakentamatta.

Lähteet

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. ja Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki.

Meriluoto, M. ja Soininen, T. 1998: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Tapio.

Mäkelä, K. ja Palo, P. 2021: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö. Helsinki.

Pääkkönen, P. ja Alanen, A. 2000: Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje. – Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Hyvärinen, Esko; Juslén, Aino; Kemppainen, Eija; Uddström, Annika; Liukko, Ulla-Maija (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki

Kontula, T. ja Raunio, A. (toim.). 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 1 - tulokset ja arvioinnin perusteet. Osa 2 - luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristö 5/2018. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö, Helsinki.

Ryttäri, T., Kalliovirta, M. ja Lampinen, R. (toim.) 2012: Suomen uhanalaiset kasvit. 384 s. Helsinki, Tammi.

Syrjänen, K. ym. 2016: Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016–2025. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016